

There are no translations available.

Logistiikkakeskus voidaan nähdä sekä uutena käsitteenä että merkittävänä uutena ilmiönä, ja siksi sen tarkempi määrittelyminen ja luokittelu on perusteltua. Logistiikkakeskus on laaja ja monimerkityksinen käsite, joka tarkoittaa eri käyttäjille eri asioita. Sen yksiselitteinen määrittelyminen on osoittautunut vaikeaksi, ja siksi esittelemmekin luokittelumallin, jonka avulla voimme käsitellä ja ymmärtää erilaisia logistiikkakeskuksia, ja siten logistiikkakeskus jää enemmän yleistermiksi.

Puhumme tässä yhteydessä logistiikkakeskuksista sekä yleisenä käsitteenä että tarkempaan terminä, ja siksi se tulee määritellä myös yksityiskohtaisemmin, vaikka määritelmä ei olisikaan logistiikkakeskuksia täydellisesti yksilöivä tai rajaava. Varsinaisessa merkityksessään logistiikkakeskus on "alue, joka sisältää tuotteiden kuljetusta, varastointia ja jakelua koskevia toimintoja". Pääsääntöisesti kyse on siis alueesta, johon tällaisia toimintoja ylläpitävät ja harjoittavat yritykset sijoittuvat, ja silloin kun kyse on länsieurooppalaisesta logistiikka-alueesta, niin kutsutusta "rahtiliikennekylästä", Freight Villagesta, saksalaisen logistiikkakeskusten liiton määritelmän mukaiset piirteet tarkentavat vielä tätä ajatusta. Nämä keskeiset tunnusmerkit ovat: 1) Kuljetusyriyten, logistiikka-palveluntarjoajien ja logistiikkaintensiivisten kaupallisten ja tuotannollisten yritysten muodostama alue, 2) liityntä vähintään kahteen eri kuljetusmuotoon – intermodaalisuus erityisesti rautatie- ja maantiekuljetusten välillä, ja 3) paikallisen logistiikkakeskusalueen kehittäjän hallinnoima toiminto, joka ylläpitää yritysten välistä yhteistoimintaa synergiaetujen saavuttamiseksi. Logistiikkakeskuksessa voidaan käyttää useampia kuljetusmuotoja (rautatie-, tie-, meri- ja ilmakuljetukset) ja ne voivat toimia linkkeinä pitkänmatkan runkokuljetusten ja paikallisten keruu- ja jakelukuljetusten välillä.

Logistiikkakeskus tarjoaa usein myös lisäarvopalveluja kuljetus- ja varastointitoimintojen lisäksi, kuten esimerkiksi tavaroiden uudelleen pakkausta, hinnoittelua, merkkausta ja myyntikuntoon laittoa. Logistiikkakeskus voi muodostaa yhteistyöverkoston, jolla on suuri alueellinen merkitys. Sen taustalla voivat olla esimerkiksi elinkeinoelämä ja oppilaitokset. Tarkoituksena on vahvistaa koko alueen eri toimijoiden yhteistoimintaa ja markkinointia. Sen avulla voidaan lisätä ja saada uusia investointeja. Logistiikkakeskuksiin liittyy ammatti- ja puhekielessä sekä tutkimuskirjallisuudessa useita ala- ja lähikäsitteitä kuten muun muassa jakelukeskus (distribution center), keskusvarasto (central warehouse), rahtiliikennekeskus "freight village", logistiikkakylä tai logistiikkapuisto (logistics park), takamaan satama (hinterland port) ja terminaali. Sopivan tarkkuuden saamiseksi suositamme näiden tarkempien termien käyttämistä silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Jakelukeskus on ehkä tunnetumpi ja helpommin määriteltävissä oleva kuin logistiikkakeskus, vaikka sillekään ei ole olemassa yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Solmukohdat, joissa varastoinnilla (siis inventory, ei pelkästään warehouse) on suuri merkitys, kutsutaan usein keskusvarastoiksi. Jos tarkoituksena ei ole varsinaisesti varastoida tavaraa, vaan yhdistellä kuormia, kyseessä voi puolestaan olla läpivirtaustermiinaali (cross-docking). Logistiikkapuistoon puolestaan sijoittuu yleensä useampia

jakelukeskuksia. Takamaan satamista on lukuisia mainintoja kirjallisuudessa ja niiden todetaan mahdollistavan usein paremmin integroitumisen toimitusketjuihin ja lisäarvopalveluiden tuottamisen. Tällaisia keskittyminä meillä Suomessa voitaisiin hyvinkin nähdä esimerkiksi Keravan Kerca ja Lahden alue ikään kuin Vuosaaren sataman jatkona. Terminaalilla tarkoitetaan sellaista pistettä, jossa kaksi liikennemuotoa yhdistyy. Se ei tarkoita pelkästään erilaisten kuljetusmuotojen yhdistämistä, kuten intermodaalisuutta, vaan se voi olla myös kuorma-autoterminaali, jossa jakelukuljetukset yhdistyvät runkokuljetuksiin tai toisin päin. Olennaista kuitenkin on, että terminaaliin saapuvalla tavaralla on jatko-osoite selvillä.

Määritelmässä näkyy selvästi alueellisuus, ja fyysisen logistiikkakeskuksen kehittäminen on keskeisiltä osin logistiikka-alueen kehittämistä. Tutkimuskirjallisuudessa olevissa määritelmässä voidaan tunnistaa selvästi julkisen sektorin rooli esimerkiksi ”rahtiliikennekeskusten (GVZ, freight traffic centers tai freight villages)” syntymiselle Saksaan, vaikka samalla tietysti on muistettava myös yritysten näkökulma tähän kehitystyöhön. Logistiikkakeskuksia voidaan määritellä siksi kahden eri lähestymistavan perusteella: osaksi kuljetusinfrastruktuuria ja liiketoiminnan mahdollistajiksi. Tältäkin pohjalta on ymmärrettävää, että logistiikkakeskuksia tarkastellaan sekä julkisen vallan että yritystoiminnan näkökulmista.

Lisätietoja Logistiikkakeskuksen määritelmistä ja siihen liittyvästä kirjallisuudesta Logistiikkakeskuksen kehittäjän käsikirjasta, joka on ladattavissa Tietoa hankkeesta -osiosta.